

*Vad
kostar
en bild?*

*SFF:s
prisguide
2013*

SVENSKA
FOTOGRAFERS
FÖRBUND

Innehåll

- s. 3 *Vad kostar en bild – och varför?*
- s. 4 *Att tänka på för bildköpare / fotograf*
- s. 5 *Redaktionella uppdrag – prisguide*
- s. 5 *Kommersiella uppdrag – prisguide*
- s. 7 *Beställd porträttfotografering privatperson – prisguide*
- s. 8 *Arkivbilder – prisguide*
- s. 10 *SFF:s rekommenderade villkor för uppdrag*

Denna prisguide ges årligen ut av Svenska Fotografers Förbund. Prisguiden innehåller snittpriser, rekommendationer och villkor och riktar sig till fotografer samt köpare av fotografiska tjänster.

- De snittpriser som anges i guiden bygger på inhämtad information från yrkesverksamma fotografer, agenter och bildbyråer. Variationerna i priser är dock stora i branschen eftersom det är många faktorer som påverkar vilket pris kunden får betala.
- På följande sidor beskrivs kortfattat
- några faktorer som påverkar vad en bild kostar och vad man bör tänka på som bildköpare och fotograf vid uppdragsfotografering.

 Svenska Fotografers Förbund

Vad kostar en bild – och varför?

VAL AV FOTOGRAF

Olika fotografer tar olika arvoden för sitt arbete. Ett unikt bildspråk, spetskompetens eller särskild utrustning kan göra att vissa fotografer är särskilt efterfrågade och därmed påverka priset. Det pris som en professionell fotograf sätter på sina tjänster ska även täcka alla de omkostnader som han eller hon har i företaget vilka kan variera beroende på var fotografen är verksam och vilken utrustning han eller hon har. I denna del ska även kostnader för pension, semester, fortbildning och liknande tas med i beräkningsunderlaget.

TYP AV BILD

Det är inte bara fotografen som har ett marknadsvärde utan även bilden i sig. Detta innebär att om bilden är en s.k. bruksbild blir priset antagligen lägre än när det handlar om en unik bild. Bedömningen av om det är en unik bild kan inte göras generellt utan måste avgöras i varje enskilt fall. Exempel på unika bilder är bilder som är tagna vid ett tillfälle som inte kan återskapas, bilder som har ett genuint och ovanligt bildspråk eller bilder som har krävt speciell teknik eller utrustning.

KUNDENS STORLEK OCH OMFATTNING AV VERKSAMHETEN

Vem som är användaren påverkar också priset på bilden. Fotografer som anlitas för att utföra kommersiella uppdrag eller bilder som köps för att användas i reklam kostar vanligtvis mer än när det handlar om redaktionell engångsanvändning och användning av icke vinstdrivande aktörer såsom ideella hjälporganisationer. Bildköparens kundkrets och målgrupp påverkar också priset på bilden. Ju fler som är potentiella mottagare av bilden ju högre blir vanligtvis priset.

BILDANVÄNDNING

En bildköpare erhåller en användningsrätt till bilden, dvs en licens att använda bilden i enlighet med en överenskommelse. Licensens omfattning i tid och rum är ytterligare en aspekt som påverkar prisets storlek. Licensen kan vara exklusiv och därmed förbehållas enbart beställaren eller icke exklusiv vilket gör att fotografen även har en rätt att licensiera bilden till andra. Utgångspunkten vid uppdragsfotografering är att upplåtelsen är icke exklusiv om inte annat överenskommit. Vid licensiering av fotografier gäller upphovsrättslagens regler.

PROFESSIONELL FOTOGRAF

När du anlitar en professionell fotograf ska du kunna utgå från att du får ett professionellt levererat resultat. En professionell fotograf skapar tillfället för din bild och låter inte de tillfälliga omständigheterna styra resultatet. Detta gäller dock inte inom fotojournalistik eftersom den professionella fotografen där inte alls skapar tillfället på samma sätt som i ett arrangerat sammanhang. Det är prisvärt att få en bra bild korrekt levererad. En bild med såväl hög teknisk kvalitet som kvalitet avseende vad bilden ska förmedla ger ett mervärde i bildköparens verksamhet.

Att tänka på för bildköparen

VID UPPDRAGSFOTOGRAFERING

FÖR ATT FÅ ÖNSKAD BILD måste bildköparen göra tydligt för fotografen vad bilden ska förmedla, hur och i vilket sammanhang den ska användas och övriga förutsättningar. Fotografen behöver tid för att söka lösningar och resurser för att genomföra bildidén. Tiden är ofta den begränsande faktorn. För ett bra resultat, planera fotograferingen i god tid.

TID ÄR PENGAR. En bra bild kostar ibland mycket pengar. Men en bra bild för rätt ändamål och vid rätt tid bidrar ofta med värden som inte kan översättas i pengar.

IBLAND MISSUPPFATTAS fotografens prissättning, särskilt av ovana bildköpare. Ett dagsarvode kan tyckas orimligt högt, men det är sällan som ens hälften av en heltidsanställds årsarbetstid kan debiteras på kund.

Precis som för andra självständiga konsulter måste övrig oersatt tid användas till vidareutbildning, testning av material, programvaror och utrustning, administration av det egna företaget m.m.

Till skillnad mot många konsulter har fotografen ofta höga kostnader för lokal och utrustning. Bland annat kräver den digitala tekniken tunga, årliga nyinvesteringar.

Fotografens särskilda specialitet eller skicklighet och fotograferingens svårighetsgrad påverkar också arvodet.

DET SOM INGÅR I DET TOTALA fotograferingsarvodet är ersättning dels för produktion – arvode, material, utlägg – dels för rätten att använda bilden på det sätt och i den omfattning som överenskommits. Ibland är ersättningen för användningsrätten inkluderad i arvodet, ibland debiteras den separat. Det sistnämnda är vanligt vid omfattande användningsområde/ -tid.

VILL KÖPAREN SENARE ÅTERANVÄNDA bilden eller utöka användningsområdet krävs fotografens tillstånd.

FOTOGRAFENS NAMN SKA ALLTID ANGES i enlighet med god sed. Vid utebliven namngivelse har fotografen rätt till skadestånd.

Att tänka på för fotografen

VID UPPDRAG

VAR NOGA med att i förväg komma överens om villkoren för uppdraget, vad bilden ska förmedla, praktiska förutsättningar för fotograferingen, sammanhang för och omfattningen av bildens användning, arvode med mera. Tydliggör att bilderna inte får användas till annat utan fotografens tillstånd och klargör eventuell egen användning.

ANGE ALLTID ATT ANVÄNDNINGSRÄTTEN är inkluderad i arvodet eller att den debiteras separat. Vid omfattande bildanvändning är det sistnämnda vanligt.

BEKRÄFTA UPPDRAGETS ALLA VILLKOR i en orderbekräftelse och spara en kopia.

DU HAR ALLTID RÄTT ATT NAMNGES som fotograf i enlighet med god sed. Ange dina villkor i händelse av att namngivelse uteblir.

VILL KUNDEN HA EN OFFERT ska samtliga villkor för uppdraget finnas med.

UPPREPA ANVÄNDNINGENS OMFATTNING i fakturan.

OM SFF:S VILLKOR FÖR UPPDRAGSFOTOGRAFERING ska gälla måste det anges tydligt. Kunden måste också få veta deras innehåll. De kan exempelvis tryckas på baksidan av offert och orderbekräftelse. Glöm inte att villkoren för uppdrag alltid måste kompletteras med individuella överenskommelser och att tydligt hänvisa till dessa.

FÖRSE ALLA LEVERERADE BILDER med ©-märke, namn och adress och med upplysning om att bilderna skyddas av upphovsrättslagen. Skriv in metadata i filen.

VID UPPLÅTELSE AV ARKIVBILD

VID UPPLÅTELSE AV ARKIVBILD måste fotografen upplysa bildanvändare om

- lånetidens längd
- vilken användning som tillåts
- hur bildrapportering ska ske
- pris och betalningsvillkor
- ersättningens storlek när bild skadas eller förkommer

Redaktionella uppdrag

Varje fotograf har sitt pris. Variationer i prisnivå är stor beroende på förutsättningar i fråga om kompetens, marknadsvärde, utrustning samt typ av uppdrag. Nedanstående priser är **genomsnitt** som framkommit genom enkät framställd till Svenska Fotografers Förbunds medlemmar. Priserna är exklusive moms.

GRUNDARVODE

Fotograf 1 100 kr/tim

• Fotografering

Innefattar all tid som hör till fotograferingen såsom riggning, nedpackning etc samt i förekommande fall restid, förberedelse-tid som kan innefatta planering, rekognosering etc.

• Bildhantering

Innefattar all tid som hör till bildhantering, exempelvis **bild-intag**: bildimport, metadata, taggning etc; **bildurval**, **bild-optimering**: skanning/råkonvertering, borttagning av damm, repor och moaré, färgbalans, vit- och svartpunkt, kontrast, eventuell skärpning samt **bildbehandling/retusch**.

• Leverans

Innefattar all tid som rör leverans, kopior, CD/DVD-bränning, ftp eller annan online-distribution etc.

VIDEO OCH RÖRLIG BILD FÖR WEBB

Fotograf 1 500 kr/tim

• Video/filmning

Innefattar all tid som hör till video/filmning såsom riggning, nedpackning etc samt i förekommande fall restid, förberedelse-tid som kan innefatta planering, skriva manus, rekognosering etc.

• Redigering

Innefattar all tid som hör till efterarbetet med det inspelade materialet: exempelvis loggning av material, urval av olika tagningar, ljudbearbetning, eventuell justering av färgbalans, vit- och svartpunkt, kontrast samt skärpning, framtagning av olika versioner för olika användning.

• Leverans

Innefattar all tid som rör leverans: olika versioner av filmen i komprimerad form för olika användning, CD/DVD, Blue Ray eller annan online-distribution.

Minsta debitering: 2 timmar

Kväll- och helgtillägg: 25% på timpris

ANVÄNDNINGSRÄTT

I priset ingår rätten att använda bilderna en gång i den tryckta tidningen eller tidskriften **samt** i motsvarande digitala webbutgåva.

Vid överenskommen utökad användning eller återanvändning rekommenderas en ersättning motsvarande 50 % av det totala grundarvodet.

ÖVRIGT

Material, hyra av utrustning, ljud/ljustekniker, reskostnader m.m. debiteras med faktisk kostnad.

Rekommenderad milersättning är 45 kr/mil.

MOMS

På samtliga priser tillkommer mervärdesskatt, 25%.

För uppdrag till kund i annat EU-land skall säljaren utfärda faktura utan moms förutsatt att köparen är näringsidkare. Försäljning till land utanför EU är momsbefriad för säljaren.

Periodisk sammanställning för uppdrag inom EU skall kvartalsvis lämnas in till Skatteverket (se Skatteverket e-tjänst Periodisk sammanställning).

Kommersiella uppdrag

Varje fotograf har sitt pris. Variationer i prisnivå är stor beroende på förutsättningar i fråga om kompetens, marknadsvärde, utrustning, typ av uppdrag samt kundens storlek och omfattning av verksamhet.

Nedanstående priser är ett *genomsnitt* som framkommit genom en enkät framställd till Svenska Fotografers Förbunds medlemmar. Priserna är exklusive moms.

GRUNDARVODE STILLBILD

Fotograf 1 500 kr/tim

• Fotografering

Innefattar all tid som hör till fotograferingen såsom riggning, nedpackning etc samt i förekommande fall restid, förberedelse-tid som kan innefatta planering, rekognosering etc.

• Bildhantering

Innefattar all tid som hör till bildhantering, exempelvis **bild-intag**: bildimport, metadata, taggning etc; **bildurval**, **bild-optimering**: skanning/råkonvertering, borttagning av damm, repor och moaré, färgbalans, vit- och svartpunkt, kontrast, eventuell skärpning samt **bildbehandling/retusch**.

• Leverans

Innefattar all tid som rör leverans: kopior, efterbeställning, CD/DVD-bränning, ftp eller annan online-distribution etc.

VIDEO OCH RÖRLIG BILD FÖR WEBB

Fotograf 1 500 kr/tim

• Video/filmning

Innefattar all tid som hör till video/filmning såsom riggning, nedpackning etc samt i förekommande fall restid, förberedelse-tid som kan innefatta planering, skriva manus, rekognosering etc.

• Redigering

Innefattar all tid som hör till efterarbetet med det inspelade materialet: exempelvis loggning av material, urval av olika tagningar, ljudbearbetning, eventuell justering av färgbalans, vit- och svartpunkt, kontrast samt skärpning, framtagning av olika versioner för olika användning.

• Leverans

Innefattar all tid som rör leverans: olika versioner av filmen i komprimerad form för olika användning, CD/DVD, Blue Ray eller annan online-distribution.

Assistentmedverkan 495 kr/tim

Minsta debitering: 2 timmar

Kväll- och helgtillägg: 25% på timpris

ANVÄNDNINGSRÄTT

I priset ingår rätten att använda bilderna i Sverige inom två överenskomna användningsområden under ett år.

Vid samtidig publicering i tryck och på webben, vid överenskommen utökad användning eller återanvändning rekommenderas en ersättning motsvarande 50% av det totala grundarvodet.

Vid omfattande, ej preciserad användning, rekommenderas en ersättning på mellan 100-300% av grundarvodet beroende på kundens storlek och omfattning av verksamhet.

Vid användning utanför Sverige rekommenderas ett procentuellt påslag på det totala grundarvodet med 10% för ytterligare land (ej USA), 25% Norden, 50% Europa, USA, Asien, 100% Hela världen.

EFTERBESTÄLLNING

Vid efterbeställning av bild debiteras skanning, CD/DVD-bränning, kontaktkarta, film och kopior med faktisk kostnad samt timpris för nedlagt arbete.

ÖVRIGT

Material, hyra av utrustning, reskostnader m.m. debiteras med faktisk kostnad.

Rekommenderad milersättning är 45 kr/mil.

MOMS

På samtliga priser tillkommer mervärdesskatt, 25%.

För uppdrag till kund i annat EU-land skall säljaren utfärda faktura utan moms förutsatt att köparen är näringsidkare. Försäljning till land utanför EU är momsbefriad för säljaren.

Periodisk sammanställning för uppdrag inom EU skall kvartalsvis lämnas in till Skatteverket (se Skatteverket e-tjänst Periodisk sammanställning).

Beställd porträttfotografering privatperson

Varje fotograf har sitt pris. Variationer i prisnivå är stora beroende på förutsättningar i fråga om kompetens, marknadsvärde, utrustning samt typ av uppdrag. Nedanstående priser avser fotograferingstjänster mot konsument och baserar sig på ett *genomsnitt* som framkommit genom enkäter framställda till porträttfotografer inom Svenska Fotografers Förbund. *Priserna är inklusive moms.*

PORTRÄTTFOTOGRAFERS DEBITERING KAN UTGÅ FRÅN

- *Timpris* för fotografering med tillägg utifrån kundens beställningar
- *Fast pris och paketpris* för barn/vuxen/familj/grupp/bröllopsfotografering där priset varierar beroende på fotograferingstidens längd, fotograferingsalternativ och paketens innehåll
- *"Lifestyle"-fotografering i miljö* för paket med porträtt, porträtt+vigsel, porträtt+vigsel+middag till heltäckande dokumentation av bröllopet. Priset varierar beroende på fotograferingstidens längd, fotograferingsalternativ samt paketens innehåll

GRUNDARVODE/TIMPRIS

Porträttfotografering	900 kr/tim
Bröllopsfotografering	1 200 kr/tim

I timpriset ingår all den tid uppdraget kräver, dvs kundmöte, förberedelse, fotografering, urval, bildbehandling och i förekommande fall restid, rekognosering av miljö, riggning, upp- och nedpackning. Priset inkluderar ej bildmaterial.

PAPPERSKOPIOR

9x12 cm	från 80 kr
13x18 cm	från 150 kr
18x24 cm	från 250 kr
24x30 cm	från 500 kr

LÅGUPPLÖSTA/HÖGUPPLÖSTA BILDER

Lågupplösta bilder för påseende	750 kr
Färdigställda bilder, högupplösta	
1 bild	750 kr
10 bilder	3 000 kr
25 bilder	5 000 kr

ALBUM/FOTOBOK

Priset varierar beroende på antal sidor, standard- eller lyxutförande.

FÖRSTORINGAR

	<i>standard</i>	<i>laminerade</i>	<i>canvas</i>
24x30 cm	500 kr	800 kr	1 700 kr
30x40 cm	800 kr	1 300 kr	2 300 kr
40x50 cm	1 100 kr	1 600 kr	2 700 kr
50x60 cm	1 500 kr	2 000 kr	3 300 kr

ÖVRIGT

Material, hyra av utrustning, reskostnader mm debiteras med faktisk kostnad.

Rekommenderad milersättning är 45 kr/mil.

ANVÄNDNINGSRÄTT

I priset ingår rätten att fritt använda bilderna för privat bruk. För all annan användning, exempelvis publicering på Internet eller i redaktionella sammanhang, krävs fotografens samtycke samt namngivelse.

Reproduktion, ändring, bearbetning, förvanskning eller digital lagring av bilderna får inte utföras utan fotografens tillstånd.

LAGAR ATT KÄNNA TILL

Vid fotografering av privatpersoner gäller konsumentskyddslagstiftningens regler. Det innebär i korthet att konsumenten har ett utökat skydd som avtalspart. Det är därför oerhört viktigt att förse kunden med uppgifter om vilka priser och villkor som ska gälla för uppdraget. Det är fotografen som ytterst ansvarar för att kunden har tagit del av de villkor som ska gälla.

För att fotografen ska ha rätt att använda en beställd porträttbild krävs beställarens samtycke enligt upphovsrättslagen. Fotografen ska se till att skriftligen förbehålla sig rätten att använda bilderna i egen marknadsföring om så önskas.

Priserna varierar mellan fotografer och mellan bildbyråer. Nedanstående ersättningar är ett *genomsnitt* av ett urval bildbyråers nivåer. De avser engångspublicering enligt avtalat ändamål och omfattning. Priserna är exklusive moms

REDAKTIONELL PUBLICERING

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag/omslag
5 000	960	1 100	1 400	2 000
10 000	1 100	1 200	1 800	3 000
50 000	1 300	1 400	2 200	3 500
100 000	1 400	1 600	2 600	4 000
500 000	1 600	1 900	3 000	4 500

PRESSRELEASE

Grundpris för publiceringsrätten från 4 500 kr. Obs! Märk bilden »Pressrelease för [avsett ändamål]«, ©-uppgifter och att bilden endast får användas för avtalat sammanhang.

INFORMATIONSBROSCHYRER, KUNDTIDNINGAR

Upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag/omslag
5 000	1 400	1 700	2 000	3 200
10 000	1 600	1 800	2 500	3 700
50 000	2 100	2 300	2 800	4 100
100 000	2 400	2 700	3 000	5 000
1 miljon	3 100	3 500	3 900	6 000

BÖCKER OCH LÄROMEDEL

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag/omslag
5 000	1 000	1 200	1 500	2 700
10 000	1 200	1 400	1 600	3 500
50 000	1 500	1 600	1 800	3 900
100 000	1 600	1 900	2 200	4 500

E-BOK, LICENSERIOD 3 ÅR

mindre bild	halvsida	helsida	omslag
1 000	1 200	1 500	2 700

Vid samtidig publicering av tryckt bok/e-bok, 50% rabatt för e-boken.

Vid utgivning av ny upplaga utgår ny publiceringsersättning relaterad till den nya upplagens storlek med 50% prisavdrag på grundarvodet.

Royalty bör alltid begäras istället för engångsersättning då det handlar om att en eller ett fåtal fotografer medverkar med ett flertal bilder i en bok.

Lägsta royaltysats för normalutgåva av en bok är 25,5% av beräknat f-pris. Denna rekommenderade royaltysats förespråkar även Svenska Författarförbundet.

För fotoillustrerade böcker, där både fotograf och författare har bidragit med material, ska royaltysatsen 25,5% delas proportionellt mellan bidragsgivarna utifrån hur stor del vardera part har bidragit med.

REKLAMBROSCHYRER, KATALOGER, ÅRSREDOVISNINGAR

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag/omslag
5 000	2 300	2 700	3 300	4 500
10 000	2 800	3 100	3 800	5 000
50 000	3 200	3 600	4 500	6 000
100 000	4 000	4 500	5 500	7 000
500 000	5 000	6 000	7 000	9 000
1 miljon	6 000	7 000	8 000	11 000

ANNONSER

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag/omslag
5 000	3 500	4 000	5 500	6 500
10 000	4 000	4 500	7 000	7 000
50 000	4 500	5 500	8 000	8 000
100 000	5 000	6 500	8 500	9 000
250 000	6 000	8 000	10 000	12 000
500 000	8 000	9 500	12 000	16 000
1 miljon	10 000	12 000	16 000	21 000
2 miljoner	12 000	16 000	20 000	26 000
3 miljoner	14 000	20 000	26 000	32 000

Annonsmärkta tidningsbilagor betraktas som annonser.

Om en annons införs i flera tidningar beräknas priset efter tidningarnas sammanlagda upplaga.

Vid icke kommersiell avsändare är det vanligt med 20-30% prisavdrag.

AFFISCHER, SKYLTA, UTMOMHUSREKLAM

upplaga	A4	A3	50/70	70/100	<2 kvm	<5 kvm	stortavla
1	2 000	2 400	2 800	3 400	4 000	5 000	7 000
10	2 500	3 000	3 500	4 000	5 000	7 000	9 000
100	3 500	4 500	5 000	6 000	7 500	11 000	13 000
500	4 000	5 500	6 000	7 000	9 000	12 500	15 000
1 000	5 000	6 500	7 000	8 000	10 000	14 500	18 000
5 000	7 000	8 000	9 000	10 000	12 000	17 000	21 000

Vid icke kommersiell avsändare är det vanligt med mellan 20–30% i prisavdrag.

TV (EJ REKLAM) – enligt avtal med SVT och UR

Från och med 2010 har SFF tillsammans med övriga bildorganisationer i Bildupphovsrätt tecknat nytt avtal med SVT och UR. Ersättning för bildanvändningen kommer att betalas ut som ett klumpbelopp till Bildupphovsrätt. Bildupphovsrätt kommer i sin tur att fördela pengarna till respektive fotograf i enlighet med SVT och UR:s rapportering. Kontakta kansliet om du har frågor.

PROJEKTION – bildspel, OH, Power Point

upplaga	intern visning	extern visning
1	1 000	1 500
10	1 400	1 700
50	1 800	2 000

FÖRPACKNINGAR/PRODUKTER

upplaga	mindre bild	dominerande bild
5 000	4 000	9 000
10 000	7 000	11 000
100 000	9 000	13 000
500 000	11 000	16 000
1 miljon	14 000	19 000

KALENDER

upplaga	1 bild	flera bilder, per bild
5 000	3 500	2 500
10 000	4 000	3 000
50 000	4 500	3 500
100 000	5 000	4 000

VIDEO/CD/DVD

upplaga	inlaga	omslag
1 000	1 500	3 500
10 000	2 500	4 000
100 000	3 500	5 500

VYKORT/INBJUDNINGAR

upplaga	
1 000	3 500
10 000	4 500
100 000	5 500

WEBBPLATSER

	1 mån	6 mån	1 år
redaktionellt	975	1 200	1 500
kommersiellt	2 000	2 500	3 000
webbannonser	3 000	4 000	6 000

INTRANÄT

För publicering på intranät är det vanligt med 20% prisavdrag på ovanstående priser.

UTSTÄLLNINGAR

Ersättning enligt utställningsersättningsavtalet med staten. Medlemmar kan ladda ner avtalet och tarifferna i sin helhet på SFF:s hemsida under avtalsmallar, alternativt beställa avtalet från SFF:s kansli.

ROYALTYFRIA BILDER - VILLKORAD FRI ANVÄNDNING UNDER 1 ÅR

1 MB (räcker till webb, 72 dpi)	1 100
10 MB (räcker till A5, 300 dpi)	3 100
30 MB (räcker till A4, 300 dpi)	4 100
50 MB (räcker till A3, 300 dpi)	5 000

En användare får möjlighet att i sin vanliga verksamhet använda bilden så många gånger och i de media som användaren önskar.

En användare får inte vidareupplåta bilden, ändra eller beskära bilden eller använda bilden där bilden framstår som egen säljprodukt, exempelvis som vykort.

Fotografens namn ska anges i all användning av bilden.

När tiden för upplåtelsen går ut ska användaren förlänga nyttjandetiden, alternativt upphöra med all användning av bilden samt radera digitala kopior.

Svenska Fotografers Förbunds rekommenderade villkor för uppdrag

Nedanstående villkor gäller som tillägg till enskilda uppdragsavtal mellan fotograf och uppdragsgivare i förvärvsverksamhet.

BOKNING

Vid bokning ska uppdragsgivaren ange uppdragets omfattning, ändamålet med fotograferingen, sättet för och omfattningen av bildernas användning, tekniska krav och övriga anvisningar av vikt för uppdraget.

AVBESTÄLLNING

Om ett uppdrag avbeställs ska uppdragsgivaren alltid ersätta fotografens kostnader för egna avbeställningar som har samband med den inställda fotograferingen.

Uppdragsgivaren ska även ersätta fotografen för förberedelse- och för avbokad tid som inte kan utnyttjas för annat uppdrag.

BILDURVAL

Fotografen gör urvalet av de bilder som kan godkännas och därmed levereras.

REKLAMATION

Uppdragsgivaren ska snarast granska levererade bilder. Önskas omfotografering ska detta meddelas omedelbart. Bilderna anses alltid godkända när produktionsprocessen för deras användning har satts igång.

ANVÄNDNINGSRÄTT

Bilderna får användas på det sätt och i den omfattning som särskilt avtalats vid beställningen. Annan användning kräver tillstånd från fotografen. Användningsrätten får inte upplåtas eller överlåtas till annan utan fotografens medgivande.

Användningsrätten övergår till uppdragsgivaren/ slutanvändaren när full betalning kommit fotografen tillhanda. En upplåtelse av rättigheter omfattar inte rättigheter som ingår i gällande eller kommande avtalslicenser eller motsvarande licenser som tecknas av fotografens förvaltnings- eller intresseorganisation.

Om uppdragsgivaren nedlägger sin verksamhet, inställer sina betalningar, blir föremål för ackord eller försätts i konkurs, återgår upplåtna rättigheter till fotografen utan ersättning.

EXKLUSIV ANVÄNDNING

Exklusiv användningsrätt innebär att fotografen inte har rätt att upplåta bilden till annan bildanvändare under den tid som upplåtelsen gäller. Vid uppdragsfotografering är en upplåtelse icke-exklusiv om inte annat uttryckligen överenskommit.

FOTOGRAFENS EGEN ANVÄNDNING

Fotografen har alltid rätt att använda bilderna i egen marknadsföring eller egna projekt såsom utställning eller bokproduktion om inte annat uttryckligen angivits för uppdraget.

BILDÅTERGIVNING

Bild ska återges med största möjliga hänsyn till originalets utförande. Ändring, bearbetning eller överföring till annan konstform får inte göras utan fotografens medgivande.

NAMNANGIVELSE

Vid användning av bild ska fotografens namn alltid anges. Vid utebliven namnangivelse debiteras 100% av grundarvodet eller adekvat arkivbildspris enligt SFF:s rekommendationer.

ÄGANDERÄTT TILL BILDER, RETURNERING

Levererade bilder, liksom idé- och skissbilder, är fotografens egendom som efter avtalad användning ska returneras i oskadat skick.

ANSVAR FÖR TILLHANDAHÅLLET FÖREMÅL

Uppdragsgivaren ansvarar för att föremål som lämnas för fotografering är tillfredsställande försäkrat. Fotografen ansvarar inte för skador på eller förlust av sådant föremål.

PERSONBILD

En personbild är ett fotografi där identifierbar person/ personer förekommer på bilden.

Uppdragsgivaren ansvarar för att sådant tillstånd finns som enligt gällande lagstiftning kan krävas när personbild används, exempelvis i kommersiell reklam respektive på Internet.

PRIS OCH BETALNINGSVILLKOR

På angivna priser tillkommer moms med 25 %

När inget annat överenskommit gäller betalningstid och dröjsmålsränta enligt Rättelag (1975:635).

Uppdragsgivaren är alltid betalningsansvarig oavsett om bild använts eller ej liksom när fotografering beställs för annan slutkund.

OTILLÅTEN ANVÄNDNING M.M.

Vid otillåten användning, ändring eller bearbetning av bild utgår ersättning motsvarande fotograferingsarvodet eller aktuellt arkivbildspris. På detta tillkommer ett skadestånd motsvarande minst samma belopp, dvs 100% påslag.

ARKIV

Fotografen förbinder sig att bevara digitala bildfiler/ originalbilder under en tid av fem år från tidpunkten för leverans.

SKADAD ELLER FÖRKOMMEN BILD

Om inget pris angetts debiteras skadad eller förkommen påsiktsbild med lägst 300 kr eller det högre belopp som framställning av likvärdig kopia kostar.

Skadad eller förkommen unik bild debiteras med lägst 10% av gällande prisbasbelopp eller det pris fotografen angett. Prisbasbeloppet 2013 är 44 500 kronor.

Återfinns och returneras förkommen bild inom sex månader från tidpunkten för fotografens leverans av bilden återbetalas ersättningen efter 20% avdrag för hanteringskostnader.

TVISTELÖSNING

I den händelse att tvist uppstår i anledning av tillämpningen av Svenska Fotografers Förbunds rekommenderade villkor för uppdrag, som inte kan lösas genom överläggningar mellan parterna, ska tvisten prövas i enlighet med gällande lagstiftning och av allmän domstol.

LEVERANSVILLKOR – INTRODUKTION

DIGITALA BILDER HAR inneburit en revolution. Det har blivit enklare och snabbare att använda bilder i tryck och på webbsidor. Kostnaden för fyrfärgstryck har sjunkit radikalt. Men kvaliteten har ofta blivit lidande. Inte för att digitala kameror är sämre än filmbaserade, snarare tvärtom. Men eftersom många användare inte behärskar det arbetsflöde som krävs för att man ska utnyttja den kvalitet som finns i digitala bilder.

FÖR FEM ÅR SEDAN tog SFF ett initiativ till att ta fram leveransvillkor för digitala bilder. En arbetsgrupp med representanter från bildbeställare, fotografer och tryckare bildades för att utveckla dessa rekommendationer. Från SFF:s sida såg vi det som ett sätt att säkra bildkvaliteten i en digital produktion. Naturligtvis ville vi också främja de fotografer som kunde leverera bilder med hög digital kvalitet.

DET FANNS DÅ en tydlig tendens att fler och fler bildanvändare eller köpare tittade mer på prislappen än på bildkvaliteten. De visste inte hur de skulle kontrollera om bilderna var av hög teknisk kvalitet eller om de skulle skapa problem framöver i produktionsflödet. Leveransvillkoren hoppades vi skulle ge dem de verktyg de behövde för att kunna granska bildkvaliteten.

SFF SER DENNA REKOMMENDATION som en stor fördel för fotograferna. Det gör det möjligt att skilja mellan kompetenta fotografer som behärskar sin utrustning och kan leverera digitala bilder av hög kvalitet mot de som kallar sig för yrkesfotograf bara för att de köpt en spegelreflexkamera. Dessa fotografer levererar ofta billiga bilder, men av en kvalitet som medför mycket bildbehandlingsarbete i efterhand. Den förtjänst som bildanvändaren gör äts då istället snabbt upp av dessa merkostnader.

UNDER 2007 SLUTFÖRDES ARBETET med dessa leveransrekommendationer i samarbete med Grafiska Företagens Förbund, Sveriges Tidskrifter och BLF. Idag tillämpar flera tidningar dessa rekommendationer och tidskriftsförlagen satsar idag stora pengar på att utbilda sin personal så att de kan skilja mellan skröp och kvalitet. Avsikten är naturligtvis att se till att man får in fler bilder som inte kräver dyrbart retuscheringsarbete för få ett tryckbart resultat.

NU TAR VI ETT ANDRA STEG.

Genom att producera en bok som sammanställer de vanligaste bristerna får vi en exempelsamling som gör det enkelt att visa de olika leden vad som krävs av dem. Det blir också en sammanställning av hur både de som levererar och de som tar emot bilder kan kontrollera så att materialet uppfyller alla krav som behövs för att slutresultatet ska bli en professionell produkt av hög klass. Bokens exempelbilder trycks på bestruket-, obestruket- och dagstidningspapper för att du enkelt ska kunna jämföra vad som krävs i olika tryckkvaliteter. Alla bildfiler och profiler finns att ladda ner på Felbokens hemsida - www.felboken.se - så att du kan jämföra och se hur bilderna ser ut på din skärm.

VI PÅ SFF ÄR ÖVERTYGDA OM att ett material av denna karaktär kommer till stor användning i kompletterings- och vidareutbildning av redan yrkesverksamma, men också på en grundutbildning. Alla leden i kedjan måste bli bättre och kunnigare i att kontrollera att bilderna uppfyller alla de krav denna rekommendation ställer. Det är dags att varje enskild yrkesfotograf också tar sitt ansvar och ser till att skaffa sig den utbildning som krävs!

CHECKLISTA FÖR DIGITAL LEVERANS

UPPRÄTTAD I SAMARBETE MELLAN SVENSKA FOTOGRAFERNS FÖRBUND, GRAFISKA FÖRETAGENS FÖRBUND, BILDLEVERANTÖRERNAS FÖRENING OCH SVERIGES TIDSKRIFTER

1 – ATT TÄNKA PÅ VID BESTÄLLNING

1) BILDSTYP: EXAKT FÄRG ELLER »FRI« FÄRG

Ska bilden återge motivets färger på ett korrekt sätt eller är målsättningen att få tilltalande färgåtergivning av motivet? Vilken färgrymd ska bilden levereras i?

2) BILDSTORLEK, DETALJRIKEDOM OCH FÄRGRYMD

Den tryckta bildens storlek i kombination med rastertätheten avgör hur stor bildfil som krävs. Tumregeln är att bildens upplösning ska vara 1,5-2 gånger tryckets rastertäthet. För ett tryck med en utfallande A4-bild och 175 lpi raster krävs en bildfil på mellan 19 och 34 MB i okomprimerad 8 bitars RGB. Kamerautrustning och fotograferingsteknik påverkar bildens detaljrikedom. För att välja lämplig utrustning är det viktigt för fotografen att känna till maximal bildstorlek, användningsområde och krav på detaljrikedom i bilden. För rekommendationer om färgrymd, se punkt 3:3.

3) OBEARBETAD, BEARBETAD ELLER ANPASSAD BILD

Den obearbetade bildfilen är den som kommer direkt ur kameran efter fotograferingen. Den kan vara i formaten JPEG, TIFF eller RAW. JPEG och TIFF kan liknas vid »fornatiders« diabild – det är en »färdig« bild som endast kan bearbetas i mindre omfattning. RAW kan enklast beskrivas som ett digitalt negativ som ger stora fördelar när bilden ska bearbetas till en arkiveringsklar RGB-bild. Den bearbetade bilden är alltid i RGB och antingen i JPEG-format (komprimerad, som enklare kan distribueras via nätverk och som kräver mindre lagringsutrymme) eller i okomprimerad TIFF. Eftersom fotografen är den som bäst känner till hur motivet såg ut vid fotograferingen är det rekommendabelt att fotografen också står för bildbearbetningen.

Den anpassade bilden är klar för användning till ett specifikt ändamål. Den som anpassar bilden måste känna till alla detaljer om slutanvändningen, som tryckmetod, papperskvalitet och rastertäthet. Optimalt sker detta genom att ange vilken tryckprofil som ska användas.

4) METADATA

I bildfilen kan infogas metadata om exempelvis upphovsman, användningsrätt, namn på personer som är med i bilden, med mera. Beställaren bör ange vilken information som ska vara infogad och vilka fält som fotografen ska använda.

5) ARKIVERING AV KAMERAFIL + BEARBETAT RGB-ORIGINAL

Hur lång tid ska den ursprungliga kamerafilen och den bearbetade bildfilen arkiveras?

6) UTSKRIFTER: RGB OCH FÖRPROVTRYCK

Ska en utskriven bild levereras tillsammans med bildfilen? Ska utskriften vara en så kallad RGB-utskrift (bilden återges utan hänsyn tagen till den slutliga användningen) eller ett förprovtryck, där det slutliga tryckets färgåtergivning simuleras.

7) BILDRETUSCH

All form av friläggning och bildretusch utöver normal »städning« som ska utföras ska anges vid beställningen (jmf punkt 3:8). Ange också vem som ska utföra arbetet.

8) LEVERANSFORM

Ska bildfilen levereras via nätet (till exempel till en ftp-server) eller via ett digitalt lagringsmedium (t ex en DVD-skiva)?

2 – ATT TÄNKA PÅ VID FOTOGRAFERING

1) BILDKVALITET OCH KAMERAUTRUSTNING

Välj kamerautrustning som ger en tillräckligt hög bildkvalitet för den avsedda användningen utifrån de anvisningar som finns i beställningen.

2) EXPONERING: KONTROLLERA HISTOGRAM

Histogrammet visar om delar av bilden är över- eller underexponerad. Framförallt överexponerade, men även underexponerade bildpartier är omöjliga eller svåra att återställa med bibehållen detaljinformation. Normalt sett bör bilden exponeras så att de ljusaste partierna i bilden ligger nära gränsen för överexponering.

3) BILDFORMAT VID FOTOGRAFERINGEN

Om kameran vid fotograferingen är inställd på RAW (råformat) sker enbart en digitalisering av informationen från kamerans sensor. All övrig bearbetning av bildfilen sker i ett fristående råkonverteringsprogram. Om kameran är inställd på JPEG eller TIFF sker bearbetningen fram till färdig bild i kameran. Det är då väsentligt att kontrollera att följande inställningar är korrekta:

a. *Vitbalansering*, som ska anpassas efter den färgtemperatur som råder.

b. *Arbetsfärgrymd*. Vid fotografering i JPEG finns i många kameror möjlighet att välja mellan sRGB och Adobe RGB (1998). För bilder som ska tryckas är Adobe RGB (1998) att föredra.

c. *Skärpning och brusreducering* bör användas med försiktighet. Både skärpning och brusreducering kan med fördel appliceras på bilden i efterhand.

d. *Kontrastkurva och färgmättnad* bör heller inte överdrivas. Det är bättre att anpassa även dessa i efterhand.

4) METADATA

Redan vid fotograferingen kommer metadata (EXIF) att läggas till i bildfilen. Ställ in kameran så att dessa metadata blir korrekta.

5) ARKIVERING AV KAMERAFIL

Den obearbetade kamerafilen ska arkiveras på ett betryggande sätt under så lång tid som överenskommit (se punkt 1:5), dock minst ett år räknat från fotograferingstillfället.

3 – ATT TÄNKA PÅ VID BILDBEARBETNING

1) RAW SOM BILDFORMAT

RAW är det överlägsna formatet för fotografering och bildbearbetning, varför vi starkt rekommenderar RAW för dessa steg i det digitala bildarbetsflödet. Men RAW är också det format som ställer högst krav på bildbearbetaren. Vi rekommenderar därför att bilder som tagits av en professionell fotograf också bearbetas av samma fotograf. Bilder tagna av icke professionella fotografer kan av motsvarande skäl vinna på att fotograferas och levereras som RAW till en specialicerad bildbearbetare.

2) KALIBRERAD SKÄRM, SKRIVARE OCH KORREKT ARBETSMILJÖ

Bildskärm och skrivare som används vid tryckanpassningen bör vara kalibrerade så att de inom rimliga toleranser återger bildfilens utseende korrekt. Arbetsmiljön bör vara utformad så att den tillåter bildbehandlaren att se bildens utseende korrekt. Vi rekommenderar att man anpassar sig efter målvärden och toleranser i ISO 3664 (Viewing conditions - Graphic technology and photography).

3) ARBETSFÄRGRYMD

Bildens arbetsfärgrymd (ICC-profil) bör anpassas till den förväntade användningen. Rekommendationer: Adobe RGB (1998) eller ECI-RGB för tryck av normal kvalitet, som ark- och rulloffset på bestruket papper. ColorMatch RGB eller sRGB för dagstidningstryck (coldset). Arbetsfärgrymden ska alltid bäddas in i bildfilen.

4) VITPUNKT, SVARTPUNKT OCH KONTRAST

Justera bildens vit-, svartpunkt och kontrast. En vit bildton som ska återges med nyans i trycket bör inte ha ett RGB-värde över 245. En mörk ton som inte ska återges som 100% i trycket bör inte ha ett RGB-värde under 10. Naturligtvis kan helt vita eller svarta valörer i bilden placeras över respektive under dessa värden.

5) VITBALANS OCH REFERENSFÄRGER

Vitbalans bör anpassas efter den färgtemperatur som rådde vid fotograferingstillfället. Bildens grå valörer bör balanseras så att värdet i den röda, gröna och blå kanalen blir lika. Viktiga referensfärger, som till exempel hudtoner, ska anpassas så att de återges på önskat sätt. Om bilden ska ha en korrekt färg-återgivning (se punkt 1:1) ska bildens färgåtergivning anpassas så nära förlagans färger som möjligt.

6) FÄRGMÄTTNAD

Bildens färgmättnad bör anpassas till det önskade utseendet, dock utan att ökas så mycket att nyanserna går förlorade. Målsättningen är en bild som enkelt kan konverteras (anpassas) till tryckets färgomfång.

7) SKÄRPNING

Eftersom bildens slutgiltiga storlek oftast inte är känd i detta led är det viktigt att bilden skärps enbart för att kompensera för den oskärpa som uppstår vid digitaliseringen. Partiell kreativ skärpning av vissa bild detaljer ska dock utföras nu. Denna skärpning ska vara så försiktig att en efterföljande slutskärpning kan utföras.

8) RETUSCH

Normal dammretuscher ingår alltid i detta led. All övrig bildretuschering utförs endast efter överenskommelse med beställaren.

9) METADATA

All relevant metadata, som EXIF-data, upphovsman, kontaktinformation, med mera, ska infogas i bildfilen. Jämför punkt 1:4.

10) UTSKRIFT AV RGB-BILD OCH FÖRPROVTRYCK

Om en RGB-utskrift eller förprovtryck har beställts (se punkt 1:6), ska detta utföras med en kalibrerad skrivare.

11) ARKIVERING AV RGB-BILD

Den bearbetade bildfilen bör arkiveras betryggande under så lång tid som överenskommit (se punkt 1:5), dock minst ett år räknat från fotograferingstillfället.

4 – ATT TÄNKA PÅ VID TRYCKANPASSNING

1) KALIBRERAD SKÄRM, SKRIVARE OCH KORREKT ARBETSMILJÖ

Bildskärm och skrivare som används vid tryckanpassningen bör vara kalibrerade så att de inom rimliga toleranser återger bildfilens utseende korrekt. Arbetsmiljön bör vara utformad så att den tillåter bildbehandlaren att se bildens utseende korrekt. Vi rekommenderar att man anpassar sig efter målvärden och toleranser i ISO 3664 (Viewing conditions - Graphic technology and photography).

2) BILDSTORLEK OCH RASTERTÄTHET

Bildens storlek ska anpassas efter tryckstorlek och rastertäthet. Pixelupplösningen bör vara 1,5–2 ggr rastertätheten. Vi rekommenderar inte att man interpolerar bildfilen för att öka storleken.

3) FRILÄGGNING

Friläggning ska utföras med hänsyn tagen till den upplösning som bilden ska återges i och till den bakgrundsfärg som motivet ska placeras mot.

4) SKÄRPNING

Efter anpassning till slutlig bildstorlek ska bildfilen skärpas med hänsyn tagen till tryck och bildens utseende.

5) TRYCKPROFIL

Bilden ska konverteras med en tryckprofil som beträffande färg, total färgmängd och punktförstoring anpassats mot det slutgiltiga tryckets värden. Välj den återgivningsmetod (rendering intent) som bäst bevarar den ursprungliga bildens utseende. Tryckprofiler gör inga underverk. När det ställs höga krav på bildåtergivningen rekommenderar vi att färgerna kontrolleras och justeras efter konverteringen.

Om inget annat överenskommit ska den tryckprofil som används vid konverteringen bäddas in i bildfilen.

6) FÖRPROVTRYCK

Om ett förprovtryck har beställts ska det utföras med en kalibrerad skrivare. Någon form av kontrollstrip (till exempel Fogra Media Wedge) ska finnas med på utskriften, så att förprovtryckets kvalitet kan kontrolleras.

5 – ATT TÄNKA PÅ VID TRYCKNING

1) RIPPNING OCH PLÅTFRAMTAGNING

Tryckeriet ska se till så att rippning av tryckdokument samt linjärisering, exponering och framkallning av plåt utförs på ett kontrollerat sätt.

2) PAPPER OCH RASTER

Trycket ska utföras på det papper och med den rastertäthet som överenskommit. Om annat papper eller raster används, ska detta i förväg meddelas och godkännas av beställaren.

3) TRYCKPROFIL, PUNKTFÖRSTORING OCH TOTAL FÄRGMÄNGD

Tryckeriet ska tillhandahålla passande tryckprofil (ICC-profil) samt, vid behov, meddela punktförstoring och rekommenderad total färgmängd.

4) FÄRGHÅLLNING UNDER LÖPANDE TRYCKNING

Tryckeriet ska under tryckningen se till så att trycket ligger inom rimliga toleranser för den punktförstoring, gråbalans och färgåtergivning som hölls vid framtagande av karaktäriseringsdata för den aktuella tryckprofilen.